

6 Δεκεμβρίου 2021

Γκολντάμερ – «Μόνο η πρόληψη θα σώσει την Ελλάδα από τις πυρκαγιές»

Ο κορυφαίος γερμανός επιστήμονας, επικεφαλής του Παγκόσμιου Κέντρου Παρακολούθησης Πυρκαγιών, εξηγεί στα «NEA Σαββατοκύριακο» γιατί είναι απαραίτητη η ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών

της Μαρίας Βασίλειου

Για να προστατεύσει η Ελλάδα τα δάση από τις πυρκαγιές, πρέπει να ασχοληθεί πάλι εντατικά με την πρόληψη, όπως συνέβαινε στη δεκαετία του 1980, διαμηνύει ο καθηγητής Γιόχαν Γκέοργκ Γκολντάμερ, επικεφαλής του Παγκόσμιου Κέντρου Παρακολούθησης Πυρκαγιών (GFMC), στη συνέντευξή του στα «NEA». «Εάν εκδηλωθεί πυρκαγιά έπειτα από παρατεταμένη διάρκεια ξηρασίας σε περιοχές όπου το δάσος έχει αραιωθεί, αυτή θα είναι χαμηλής έντασης λόγω της μικρής ποσότητας βιομάζας» δηλώνει ο γερμανός καθηγητής, τονίζοντας επίσης ότι και «η ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών είναι απαραίτητη». Ο Γκολντάμερ τοποθετήθηκε επικεφαλής της ανεξάρτητης επιτροπής για τις Προοπτικές Διαχείρισης Πυρκαγιών Δασών και Υπαίθρου στην Ελλάδα (που συστάθηκε μετά την τραγωδία στο Μάτι), για τις οποίες έγραψαν «TA NEA» τον περασμένο Αύγουστο. Ο διορισμός του το 2018 δεν ήταν η πρώτη ενασχόλησή του με τη χώρα μας. Τον Αύγουστο του 1985 είχε δώσει την πρώτη του συνέντευξη στα «NEA».

Κύριε καθηγητά, το καλοκαίρι του 2021 είχαμε υψηλής έντασης δασικές πυρκαγιές σε όλη την περιοχή της Μεσογείου, και στην Ελλάδα. Πώς το συγκρίνετε με τις προηγούμενες εμπειρίες σας το 1985 και αργότερα;

Η δεκαετία του 1980 ήταν πολύ διαφορετική από τη σημερινή κατάσταση. Το καλοκαίρι του 1985 εργάστηκα στην Ελλάδα για να ανταλλάξω εμπειρίες με έλληνες επιστήμονες και επαγγελματίες. Το ερώτημα ήταν: Πώς μπορούμε να διαχειριστούμε τα δάση ώστε να γίνουν ανθεκτικά στις πυρκαγιές; Εκείνη την εποχή, ο Λεωνίδας Γ. Λιάκος, αείμνηστος καθηγητής Δασολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, δημιούργησε την ιδέα εντατικής διαχείρισης των μεσογειακών πευκοδασών για τη μείωση του κινδύνου πυρκαγιάς.

Θα μπορούσατε να το εξηγήσετε αυτό;

Ο κ. Λιάκος μείωνε την εύφλεκτη βιομάζα στο έδαφος του δάσους με ελεγχόμενη βόσκηση και καύση. Εάν εκδηλωθεί πυρκαγιά ύστερα από παρατεταμένη διάρκεια ξηρασίας σε

περιοχές όπου το δάσος έχει αραιωθεί, αυτή θα είναι χαμηλής έντασης λόγω της μικρής ποσότητας βιομάζας. Σήμερα αυτές οι διαχειριστικές πρακτικές δεν εφαρμόζονται λόγω έλλειψης προσωπικού, τεχνογνωσίας και μειωμένης έως και μηδενικής χρηματοδότησης για τη διαχείριση των δασών.

Πώς συγκρίνεται η κατάσταση του 1985 με το 2021;

Τη δεκαετία του 1980 η Ελληνική Δασική Υπηρεσία ήταν δυναμικά οργανωμένη για την πρόληψη και την καταστολή των δασικών πυρκαγιών, ένα εντυπωσιακό παράδειγμα ακόμη και για άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Τις τελευταίες δύο με τρεις δεκαετίες, ωστόσο, η κατάσταση έχει αλλάξει. Ακραίες πυρκαγιές όπως αυτές του 2021 θα είναι η «νέα κανονικότητα». Ο λόγος; Στις μέρες μας, τα δάση, οι γεωργικές εκτάσεις και τα βοσκοτόπια καλλιεργούνται λιγότερο εντατικά ή εγκαταλείπονται. Κατά συνέπεια, η συσσώρευση εύφλεκτης βλάστησης δημιουργεί συνθήκες για πολύ έντονες πυρκαγιές, οι οποίες είναι δύσκολο να ελεγχθούν. Φέτος τέτοιες έντονες πυρκαγιές δεν έπληξαν μόνο την Ελλάδα, αλλά και τις γειτονικές χώρες, Τουρκία, Ιταλία και τα Δυτικά Βαλκάνια. Μόνο η Πορτογαλία αποτελεί εξαίρεση, η οποία από το 2018 δίνει προτεραιότητα στις επενδύσεις για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών. Αυτό απέδωσε το 2021.

Είχατε δώσει την πρώτη σας συνέντευξη στα «ΝΕΑ» το 1985. Εκτός από ακαδημαϊκές ανταλλαγές, βοηθήσατε τη χώρα μας στην καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών και στην παροχή στρατηγικών συμβουλών.

Τον Αύγουστο του 1985 έφτασα στη Θάσο κατά τη διάρκεια μιας έντονης πυρκαγιάς, που έκαιγε το νησί. Προσέφερα τη βοήθειά μου στους διοικητές περιστατικών έκτακτης ανάγκης της Πυροσβεστικής, έναν ναύαρχο και έναν στρατηγό των Ενόπλων Δυνάμεων της Ελλάδας. Με σωστό συντονισμό καταφέραμε να περιορίσουμε την πυρκαγιά και να σώσουμε το χωριό, που απειλήθηκε περισσότερο, τις Ανω Μαριές. Μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές στη Χίο το 2012 συνεργάστηκα με τον καπετάν Παναγιώτη Τσάκο, γνωστό έλληνα εφοπλιστή. Ο τότε γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Μπαν Κι Μουν μου ανέθεσε να υποστηρίξω την πρωτοβουλία του Τσάκου εκ μέρους των Ηνωμένων Εθνών. Επειτα από συνέδριο στη Χίο τον Οκτώβριο του 2012, που συγκάλεσε ο καπετάν Τσάκος, ο ίδιος και εγώ υποστηρίξαμε τον ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ για τη διοργάνωση της Εθνικής Στρογγυλής Τραπέζης για τη Διαχείριση Πυρκαγιών στην Ελλάδα σε Καιρούς Οικονομικής Κρίσης, μιας διυπηρεσιακής πλατφόρμας συζήτησης, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα τον Μάιο του 2013.

Έχετε επανειλημμένα αναφέρει ότι οι τοπικές κοινότητες πρέπει να υπερασπίζονται τα χωριά τους έναντι δασικών πυρκαγιών αντί να εκκενώνονται;

Το 2013 δημιούργησα μια ομάδα ειδικών στη διαχείριση πυρκαγιών από την Ελλάδα και τις γειτονικές χώρες για να προετοιμάσουν τις «Οδηγίες για την άμυνα των τοπικών κοινοτήτων από τις δασικές πυρκαγιές». Η πρόληψη, η ετοιμότητα και η ενεργός συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών είναι απαραίτητες. Το καλοκαίρι του 2021 έδειξε ότι η κοινωνία στην Ελλάδα είναι πρόθυμη να συνεισφέρει και να υπερασπιστεί τα σπίτια και τους οικισμούς. Ωστόσο, πρέπει να έχουν τις δυνατότητες και να υποστηριχθούν με εκπαίδευση για να το κάνουν αυτό με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα σε συνεργασία με τις αρμόδιες Αρχές.

Δεν είναι αυτή μια αλλαγή του μοντέλου διαχείρισης του προβλήματος των πυρκαγιών;

Βρισκόμαστε σε διαδικασία θεμελιώδους αναπροσανατολισμού. Την περασμένη εβδομάδα, στο Διεθνές Φόρουμ για τη Δημοκρατία στο Συμβούλιο της Ευρώπης συζητήσαμε τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών στη δημιουργία κοινοτήτων ανθεκτικών στις πυρκαγιές. Εξήγησα τη θέση μου, γιατί οι άνθρωποι δεν πρέπει να τα περιμένουν όλα από τις Αρχές. Αντίθετα, είναι ευθύνη της κοινωνίας των πολιτών να διαχειρίζονται τη βλάστηση και τους οικισμούς

τους έτσι ώστε να καταστούν ανθεκτικοί στις δασικές πυρκαγιές. Η ευθύνη αυτή είναι απαραίτητη και για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Επιτρέψτε μου να παραθέσω την ιστορική εναρκτήρια ομιλία του πρώην προέδρου των ΗΠΑ Τζον Φ. Κένεντι: «Μη ρωτάτε τι μπορεί να κάνει για εσάς η χώρα σας, να ρωτάτε τι μπορείτε να κάνετε εσείς για τη χώρα σας».

Τον περασμένο μήνα προεδρεύσατε της διάσκεψης Aerial Firefighting Conference Europe 2021 στην Εσθονία. Κατέλιξε το συνέδριο σε νέες ιδέες;

Τα πρώτα συνέδρια Εναέριας Δασοπυρόσβεσης, που φιλοξενήθηκαν από την Ελλάδα το 2008 και τα επόμενα, ήταν κυρίως τεχνικά. Επικεντρώθηκαν σε τεχνολογίες και επιχειρησιακές πτυχές της εναέριας πυρόσβεσης. Φέτος, για πρώτη φορά, οι ομιλητές του συνεδρίου και το κοινό συζήτησαν επίσης την ανάγκη ενίσχυσης της πρόληψης, ενώ έγινε ρητή αναφορά στην προστασία των οικισμών.

Source: <https://www.in.gr/2021/12/06/plus/interviews/gkolntamer-mono-prolipsi-tha-sosei-tin-ellada-apo-tis-pyrkagies/>

English

TA NEA

[in.gr](https://www.in.gr)

06 December 2021

Goldammer – "Only prevention will save Greece from fires"

Leading German scientist, head of the Global Fire Monitoring Center, explains to the "NEW Weekend" why the active participation of local communities is necessary

By Maria Vassileios

In order for Greece to protect its forests from fires, it must once again deal intensively with prevention, as it did in the 1980s, says Professor Johann Georg Goldammer, head of the Global Fire Monitoring Center (GFMC) in an interview with TA NEA. "If a fire breaks out after a prolonged drought in areas where the forest has been thinned, it will be low intensity due to the small amount of biomass," said the German professor, adding that "the active participation of local communities is essential." Goldammer was appointed head of the independent committee for the Prospects for the Management of Forest and Rural Fires in Greece (established after the tragedy in Mati), about which "TA NEA" wrote last August. His appointment in 2018 was not his first involvement with our country. In August 1985 he had given his first interview to "NEA".

Professor Goldammer, the summer 2021 saw extreme wildfires all over the Mediterranean region including Greece. How do you compare it with your past experiences in 1985 and later on?

The 1980s were quite different from the situation of today. In summer of 1985 I worked in Greece to exchange experiences with Greek scientists and practitioners. The question was: How can we manage forests to become resilient to wildfires. At that time, Leonidas G. Liacos, late professor of Aristotle University of Thessaloniki, was the nestor of fire science and fire

management. He created a concept of intensive management of Mediterranean pine forests to reduce the wildfire hazard.

How could you explain this?

Liacos treated pine stands intensively. He removed all burnable materials on the forest floor by mechanical clearing, targeted grazing and controlled fire. If a wildfire occurs in a managed forest during a dry summer, only a surface fire will develop, no destructive crown fire. The individual trees are tolerant to a surface fire and will not be damaged. Currently, this intensive treatment is not applied because of lack of personnel and dwindling investments in forest management.

How does the situation of 1985 compare with 2021?

In the 1980s the Greek Forest Service was strongly organized in the prevention and combat of forest fires – an impressive example for other European countries. Over the last two to three decades, however, the situation has changed. Extreme wildfires like in 2021 are becoming the “new normal”. The reason: Nowadays, forests, agricultural and pasture lands are less intensively cultivated or abandoned. Consequently, more highly flammable vegetation creates conditions for very intense wildfires, which are difficult to control. This year, such intense wildfires did not only affect Greece but also neighboring countries Turkey, Italy and in the Western Balkans. Only Portugal is an exemption: Since 2018 the country is prioritizing investments in wildfire prevention. This has paid off in 2021.

TaNEa interviewed you in 1985. Besides academic exchanges, you assisted our country in fighting forest fires and providing strategic advice.

In August 1985 I arrived in Thassos while an intense wildfire burned in the mountains. I offered my support to the incident commanders of the fire emergency, an admiral and a general of the Armed Forces of Greece. Integrated in the command structure, we could contain the fire and save the most threatened village of Maries. After the disastrous wildfires on Chios in 2012 I worked with Captain Panagiotis Tsakos, well-known Greek ship owner. UN Secretary General Ban Ki-moon mandated me to support the initiative of Tsakos on behalf of the United Nations. After a [conference in Chios in October 2012, convened by Captain Tsakos](#), Captain Tsakos and I supported the Hellenic Agricultural Organization "DEMETER" to organize the [“National Round Table on Fire Management in Greece in Times of Economic Crisis”](#), an inter-agency discussion platform held in Athens in May 2013.

You have repeatedly mentioned that local communities should defend their villages against wildfires – instead of being evacuated?

Back in 2013 I set up a team of fire scientists and fire management specialists from Greece and neighboring countries to prepare the [“Guidelines for Defence of Villages against Wildfires”](#). Prevention, preparedness and active participation by local communities is essential. The hot summer 2021 has shown that society in Greece is willing to contribute and to defend their homes, villages and suburbs. However, they need to be capacitated and supported in order to do this safely and effectively in cooperation with the responsible authorities.

Isn't this a shift of paradigm of governing the wildfire problem?

We are in a process of fundamental reorientation. Last week, at the World Democracy Forum at the Council of Europe, we discussed the role of civil society in creating wildfire-resilient landscapes. I explained my position why people should not ask for their rights to be protected by the authorities. Instead it is the responsibility of civil society to manage lands so that they

become defensible against wildfires. This responsibility will be essential to cope with the climate crisis. Allow me to quote former US president John F. Kennedy's historic inaugural address: "Ask not what your country can do for you – ask what you can do for your country".

Last month, you have chaired the [Aerial Firefighting Conference Europe 2021](#) in Estonia. Did the conference come up with new insights?

The first [Aerial Firefighting Conferences, hosted by Greece in 2008](#), and the following conferences were primarily technical. They focused on technologies and operational aspects in aerial firefighting. This year, for the first time, the conference speakers and the audience also discussed the need to strengthen prevention. The protection of villages was explicitly mentioned.

Source: <https://www.in.gr/2021/12/06/plus/interviews/gkolntamer-mono-prolipsi-tha-sosei-tin-ellada-apo-tis-pyrkagies/>